

○ *Evaluatie Bouwprojecten
partners FSC Nederland
(opdrachtgevende partijen)*

Mark van Benthem & Annemieke Winterink

Wageningen, januari 2012

Mark van Benthem, Annemieke Winterink

Evaluatie bouwprojecten partners FSC Nederland

Wageningen, Stichting Probos
In opdracht van FSC Nederland
Januari 2012

Stichting Probos, Wageningen
Postbus 253, 6700 AG Wageningen, tel. 0317-466555, fax 0317-410247
Email: mail@probos.nl; website: www.probos.nl

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	1
1 AANLEIDING PROJECTEVALUATIE	2
2 METHODE	2
3 CONCLUSIES	2
3.1 De projectevaluaties voorzien in een behoefte	2
3.2 Eisen FSC in programma van eisen en bestek	3
3.3 CoC certificering als selectie criterium	3
3.4 Controle levering / toepassing FSC-hout	3
3.5 Aanduiding FSC-hout op facturen en pakbonnen	4
3.6 Toepasbaarheid FSC-vereisten in de bouw	4
3.7 Sancties	4
3.8 De rol van FSC Nederland	4
4 AANBEVELINGEN	5
4.1 Kennisontwikkeling onder opdrachtgevers	5
4.2 Ontwikkelen praktische tools, handreikingen en tips	6
4.3 Certificerende organisaties aanspreken op hun verantwoordelijkheid	7
4.4 Evaluatie praktische toepasbaarheid FSC-procedures in de bouw	7
4.5 Monitor doelstellingen	8
4.6 Aanpassingen methode projectevaluatie	8
BIJLAGE 1: FORMULIER PROJECTEVALUATIE PARTNERS FSC NEDERLAND	9

VOORWOORD

Steeds meer opdrachtgevers zoals gemeenten, waterschappen en woningcorporaties kiezen voor toepassing van FSC-hout in hun bouwprojecten. Uit in 2011 uitgevoerd onderzoek van Milieudefensie en WNF naar toepassing van FSC-hout door opdrachtgevers, blijkt echter dat er een duidelijk verschil bestaat tussen het voorschrijven van FSC en de daadwerkelijke toepassing van FSC in een bouwproject. Het is belangrijk zicht te krijgen op de oorzaken hiervan en organisaties die voor FSC kiezen te helpen het proces van borging te verbeteren.

Daarom heeft FSC Nederland in augustus 2011 stichting Probos opdracht gegeven een aantal bouwprojecten waarin FSC-hout is toegepast te evalueren. Veertien partners van FSC Nederland (3 gemeenten en 11 woningcorporaties) hebben hieraan meegewerkt en in totaal zijn 18 projecten tegen het licht gehouden.

Resultaat van deze projectevaluatie zijn 18 individuele adviezen voor een optimale toepassing en borging van FSC-hout op maat, die inmiddels aan de deelnemende organisaties zijn gecommuniceerd. Daarnaast heeft de evaluatie geresulteerd in een aantal waardevolle algemene conclusies en aanbevelingen die in dit rapport zijn terug te vinden.

De projectevaluatie geeft niet alleen FSC Nederland en de deelnemers concrete handvatten voor het beter realiseren van FSC-hout in bouwprojecten; iedere opdrachtgever in de bouw kan haar voordeel doen met deze aanbevelingen.

Mark Kemna, FSC Nederland

1 AANLEIDING PROJECTEVALUATIE

FSC Nederland wil graag het gebruik van FSC-hout evalueren in bouwprojecten van partners van FSC Nederland. Primair doel van deze evaluaties is te toetsen of er in de betreffende projecten FSC-hout (op de juiste manier) is voorgeschreven en uiteindelijk ook is toegepast. De evaluatie is eerder kwalitatief dan kwantitatief. Om die reden zijn de evaluaties in de vorm van gesprekken uitgevoerd. Op deze wijze is inzichtelijk gemaakt op welke manier partners van FSC Nederland in de bouw het toepassen van FSC-hout borgen binnen de organisatie en welke uitdagingen er nog liggen in het uiteindelijk toegepast krijgen van FSC-hout.

2 METHODE

Tijdens de projectevaluatie zijn 18 bouwprojecten geëvalueerd bij 14 verschillende partners van FSC Nederland. Het betrof 11 woningcorporaties en 3 gemeenten. Per evaluatie is twee uur uitgetrokken. Stichting Probos heeft de afspraken voor de evaluaties ingepland. Tijdens de evaluaties is gebruik gemaakt van een standaard evaluatieformulier dat door Probos, i.s.m. FSC Nederland, voor de projectevaluaties ontwikkeld is (zie bijlage 1). Tijdens de evaluatie is door Probos inzichtelijk gemaakt op welke wijze de deelnemende partners van FSC Nederland het eisen en controleren van FSC-hout in de praktijk brengen. Daarbij is het hele proces van aanbesteding, uitvoering tot oplevering in kaart gebracht.

Van de 18 projecten waren van 10 projecten facturen en/of pakbonnen voorhanden om te evalueren of er daadwerkelijk FSC-hout is toegepast. Één evaluatie betrof een zogenoemde 0-meting. Bij deze organisatie wordt de eis m.b.t. FSC-hout vanaf 2012 opgenomen in het programma van eisen, maar zij wilden graag weten hoe zij momenteel reeds scoren en waren op zoek naar tips en handreikingen.

De partners van FSC Nederland die aan de evaluatie hebben meegewerkt, hebben van Probos een terugkoppeling ontvangen. Onderdeel van deze terugkoppeling is een korte samenvatting van het evaluatiegesprek en de verschillende tips die voor de betreffende organisatie van toepassing zijn en ook reeds tijdens het evaluatiegesprek zijn behandeld. Op deze manier kunnen de organisaties direct met de uitkomsten van de evaluatie aan de slag.

3 CONCLUSIES

In het algemeen kan gezegd worden dat FSC-hout goed zijn plek heeft gevonden in de programma's van eisen en bestekken die bij de aanbesteding van bouwprojecten en renovaties worden gebruikt. Van de verschillende geëvalueerde partners is er echter nog niet één die daadwerkelijk controleert of er, conform bestek, daadwerkelijk FSC-hout geleverd / toegepast is. Hieronder staan de belangrijkste conclusies opgesomd:

3.1 De projectevaluaties voorzien in een behoefte

Alle organisaties die deel hebben genomen aan de projectevaluaties zijn zeer te spreken over dit initiatief. Zij zijn benieuwd of zij het goed doen en zijn in de regel zeer leergierig. Zij krijgen niet jaarlijks een auditor op bezoek die hen wijst op wat beter kan, laat staan een adviseur die hen verder op weg kan helpen. Elke bezochte organisatie gaf na afloop aan in meer of mindere mate nieuwe inzichten op te hebben gedaan.

3.2 Eisen FSC in programma van eisen en bestek

Bij 15 van de 18 geëvalueerde projecten zijn eisen t.a.v. het leveren / toepassen van FSC-hout in het programma van eisen of standaardbestek opgenomen. Bij drie projecten was dit niet het geval. Bij twee projecten was de eis m.b.t. FSC-hout mondeling met de opdrachtnemer besproken. Het blijkt dat de wijze waarop FSC-hout wordt geëist op verschillende manieren wordt ingevuld. In vier bestekken die tijdens de evaluatie zijn bekeken, werd naast FSC ook verwezen naar PEFC, Keurhout of MTCC.

3.3 CoC certificering als selectie criterium

Het sluiten van de keten door middel van het gebruiken van FSC CoC certificering als selectie criterium, is een stuk minder vanzelfsprekend dan het voorschrijven van FSC-hout. Van de 18 projecten werd in zeven gevallen geëist dat de aannemers in het bezit moeten zijn van een FSC CoC certificaat. In zes van deze zeven gevallen is FSC CoC certificering een vereiste om op een "short-list" te komen die door vooral veel woningbouwcorporaties gebruikt wordt. Op de short-list staan aannemers waarmee gewerkt wordt en die worden uitgenodigd om in te schrijven op werken. Wanneer CoC certificering als selectie criterium wordt toegepast om op de short-list te komen, is de controle van de certificaten automatisch geborgd. In de regel worden verschillende zaken van de aannemers die op de short-list staan periodiek gecontroleerd, zoals (FSC CoC) certificaten en kredietwaardigheid. Bij drie organisaties waar de projectevaluatie heeft plaatsgevonden, wordt CoC certificering vanaf 2012 verplicht gesteld en bij de laatste vier organisaties is men nog niet bezig met het stellen van deze eisen of stelt men dat het niet wenselijk is. Uit de evaluaties blijkt dat niet alle partners zich realiseren wat de meerwaarde is van het werken met CoC gecertificeerde aannemers.

3.4 Controle levering / toepassing FSC-hout

Opvallend is dat uit de projectevaluaties blijkt dat bij geen van de geëvalueerde FSC partners de controle of er ook daadwerkelijk FSC-hout conform bestek geleverd is, tot de standaard werkwijze behoort. Dit heeft veelal te maken met gebrek aan kennis. Men weet simpelweg niet dat de eindfactuur het middel is om te controleren of er FSC-hout geleverd is. Ook de mogelijkheid om (tussentijds) te controleren of er FSC-hout wordt toegepast door middel van pak- en leverbonnen is onbekend. Daarnaast heeft men vaak het idee dat als FSC is voorgeschreven in het bestek, er automatisch ook FSC-hout geleverd wordt. Uit de evaluatie blijkt echter dat dit zeker niet altijd het geval is. Het is te merken dat het toepassen van FSC-hout in een transitiefase zit. Tot nog toe is er vooral gewerkt aan de bekendheid van FSC-hout en het opnemen van eisen m.b.t. FSC-hout in bestekken. Dit zit bij de verschillende organisaties ondertussen goed tussen de oren en staat in de regel goed verwoord. De volgende stap, het controleren of er daadwerkelijk FSC gecertificeerd hout geleverd is, moet nog gezet worden. Bij de projectevaluaties resulteerde het gebrek aan kennis over wat de bewijsmiddelen zijn, in het ontbreken van deze bewijsmiddelen (facturen en pakbonnen). Van de tien projecten waarbij d.m.v. facturen en/of pakbonnen beoordeeld kon worden of er daadwerkelijk FSC-hout is toegepast, was er slechts één project waarbij een eindfactuur met volledig FSC slotdocument aanwezig was. Zelfs in dit geval is dit document door de aannemer aangeleverd naar aanleiding van de evaluatie. De medewerkers van de betreffende woningbouwcorporatie hadden een dergelijk document nog niet eerder ontvangen. Bij de andere negen projecten blijkt de bewijslast niet volledig te overleggen. Er was slechts één project waarin met zekerheid vastgesteld kon worden dat 100% van het toegepaste hout FSC gecertificeerd is. Bij de overige negen projecten boden de facturen en/of pakbonnen te weinig informatie om een uitspraak te doen over het al dan niet toepassen van FSC-hout of bleek dat er hout en/of houten producten zijn toegepast zonder FSC-certificaat en/of met andere certificaten voor duurzaam bosbeheer. Daarnaast was bij veel projecten slechts een klein deel van de pakbonnen aanwezig.

3.5 Aanduiding FSC-hout op facturen en pakbonnen

Bij veel van de projecten waar facturen en pakbonnen voorhanden waren, bleek de wijze waarop de FSC producten worden aangeduid niet correct. Het blijkt dat FSC CoC gecertificeerde aannemers en leveranciers het lastig vinden om op de correcte wijze te factureren. Veel van de facturen geven te weinig inzicht in de geleverde producten, hoeveelheden en bijbehorende FSC-claims. Andere geven juist onnodig veel informatie door bijvoorbeeld alle leveranciers te vermelden, terwijl de aannemer in kwestie zelf CoC gecertificeerd is. Er mag geconcludeerd worden dat CoC gecertificeerde bedrijven onvoldoende op de hoogte zijn van FSC-regels m.b.t. wat er op factureren (en pakbonnen) moet staan. Dit impliceert dat certificerende organisaties (CB's) bij het controleren van facturen (en pakbonnen) ook steken laten vallen. Resultaat is dat het voor veel opdrachtgevers lastig is inzichtelijk te krijgen of er daadwerkelijk FSC-hout geleverd is.

3.6 Toepasbaarheid FSC-vereisten in de bouw

Uit de projectevaluatie is naar voren gekomen dat in de praktijk het consequent doorvoeren van de eis dat elke aannemer bij elk type werk strikt de FSC-vereisten moet volgen, tot problemen kan leiden. Veel woningbouwcoöperaties hebben drie verschillende kerntaken: 1) nieuwbouw, 2) renovatie en 3) onderhoud. Drie van de FSC partners geven aan dat met name zich strikt houden aan de procedures bij kleine onderhoudswerkzaamheden in de praktijk tot veel rompslomp leidt. Factureren volgens de FSC-vereisten voor (deze veelal kleine) aannemers brengt een onevenredig grote administratieve last met zich mee. Resultaat is dat de meeste woningbouwcoöperaties helemaal geen eisen stellen aan het hout dat bij dagelijks onderhoud wordt gebruikt. Bij dagelijks onderhoud krijgen aannemers een overzicht van de uit te voeren werkzaamheden. Door middel van opdrachtbonnen gaat men op pad en periodiek wordt er gefactureerd. Hierbij wordt in de regel geen overzicht gegeven van de gebruikte materialen, maar werkt men veelal met eenheidsprijzen (klein onderhoud badkamer xx euro, groot onderhoud badkamer xx euro, onderhoud keuken xx euro, etc.). Volgens de FSC-vereisten moet een aannemer bij de factuur inzichtelijk maken hoeveel hout er is gebruikt, met welke FSC-claim, etc.. Bij het onderhoud gaat het vaak om kleine hoeveelheden hout. Daarmee leidt de eis om FSC-hout toe te passen volgens de FSC-vereisten bij dit type werkzaamheden tot een hoge administratieve last, zowel voor de aannemers als voor de opdrachtgever indien zij goed willen controleren of FSC-hout is toegepast.

3.7 Sancties

Het gros van de geëvalueerde organisaties geeft aan geen specifiek sanctiesysteem te hebben bij het niet naleven van de FSC-eisen. Wel geeft met aan dat wanneer er geen FSC-hout geleverd wordt, terwijl dit wel in het bestek staat, dit fraude/contractbreuk is en op deze manier behandeld zal (moeten) worden. Echter, dan moet de controle wel plaatsvinden en daar ontbreekt het aan.

3.8 De rol van FSC Nederland

De partners zijn in de regel erg te spreken over de totstandkoming van het FSC-convenant. Drie partners geven aan het praktische vervolg na afsluiting van het convenant te missen. Gezien het feit dat het toepassen van FSC-hout in een transitiefase is beland, van bewustwording naar toepassen en controleren, is er behoefte aan meer praktische ondersteuning voor die nieuwe fase vanuit FSC Nederland of een derde.

4 AANBEVELINGEN

Uit de projectevaluatie kunnen verschillende aanbevelingen worden geformuleerd die bijdragen aan het beter toepassen van FSC-hout in bouwprojecten. De volgende aanbevelingen zijn geformuleerd en uitgewerkt:

4.1 Kennisontwikkeling onder opdrachtgevers

Uit de evaluatie blijkt dat er een kennislacune is bij opdrachtgevers op verschillende onderwerpen:

- a. Opnemen eisen FSC-hout in organisatie breed document
Het opnemen van eisen m.b.t. FSC-hout in een programma van eisen of ander organisatie breed document dat bij alle projecten als leidraad geldt, is van belang om ervoor te zorgen dat alle personen die binnen de organisatie betrokken zijn bij bouwprojecten werken met dezelfde eisen. Hiermee wordt willekeur voorkomen en is het al dan niet opnemen van de eisen voor FSC-hout niet afhankelijk van de individuele expertise en betrokkenheid van de medewerkers. Het is aan te bevelen dat er één centraal aanspreekpunt is die zorgt dat dit document door de hele organisatie wordt uitgedragen. Dit zal veelal de FSC-contactpersoon zijn. De contactpersoon kan bovendien meekijken en adviseren bij projecten. Zeker bij afdelingen die minder vaak met hout- of houtenproducten te maken hebben of bij het inschakelen van externen kan dit tot winst leiden.
- b. Vergroten kennis over wat CoC certificering inhoudt
Veel partners van FSC Nederland weten niet hoe het FSC-systeem werkt. In de algemene communicatie is er vooral aandacht voor het belang voor de bossen en het (daarom) opnemen van eisen t.a.v. de herkomst van het hout in bestekken. In het gros van de (recente) bestekken en contracten is FSC als eis opgenomen. Echter, veel organisaties denken vervolgens dat er dan ook automatisch FSC-hout geleverd of toegepast wordt. Helemaal wanneer er met CoC gecertificeerde bedrijven gewerkt wordt. Slechts weinigen weten dat CoC certificering betekent dat het bedrijf in staat is FSC-gecertificeerd hout van regulier hout te onderscheiden. Het is van belang informatie op maat te leveren. Geen algemene verhalen of juist technische verhalen over onderdelen waar zij weinig mee te maken hebben, maar juist zeer praktische informatie over de onderdelen die voor hen relevant zijn.
- c. Vergroten kennis meerwaarde van werken met CoC gecertificeerde aannemers
Aanbeveling 1b resulteert in het feit dat opdrachtgevers onvoldoende de meerwaarde inzien van het werken met CoC gecertificeerde aannemers. Dit wordt nog eens versterkt doordat vooral CoC gecertificeerde aannemers vaak niet op de juiste manier het gebruik van FSC-hout verantwoorden. In de communicatie is het van belang de nadruk te leggen op de voordelen van het werken met CoC gecertificeerde aannemers, waaronder dat het de controle voor de opdrachtgever gemakkelijker maakt en dat zij weten hoe zij met FSC-hout moeten omgaan.
- d. Vergroten kennis m.b.t. controle FSC-hout
Het merendeel van de partners weet niet hoe er gecontroleerd kan worden of uiteindelijk FSC-hout is toegepast of geleverd. Het blijkt dat zij veelal niet weten dat de pakbonnen en facturen de bewijsmiddelen zijn. Dit moet beter voor het voetlicht worden gebracht. Het is van belang opdrachtgevers voor te lichten over het feit dat alleen het opnemen van eisen m.b.t. FSC-hout binnen het bestek geen 100% garantie biedt dat er ook daadwerkelijk FSC-hout geleverd of toegepast wordt.
- e. De verantwoordelijkheid (rol) van de opdrachtgever benadrukken
Niet alle geëvalueerde partners van FSC Nederland lijken in te zien welke sterke positie men bekleedt ten aanzien van het toegepast krijgen van FSC-hout in de praktijk. Het is de opdrachtgever die besluit welke eisen gesteld worden en, wellicht nog belangrijker, of deze eisen keihard of punten van onderhandeling zijn. Doordat de opdrachtgever niet controleert, worden opdrachtnemers die zich niet aan de afspraak houden er niet op aangesproken. Op deze manier wordt, onbewust wegens gebrekkige kennis bij de opdrachtgever, een situatie

gecreëerd waarbij organisaties op papier bijdragen aan goed bosbeheer middels het voorschrijven van FSC-hout, maar het in de praktijk onduidelijk is of zij daadwerkelijk een bijdrage leveren. Terwijl juist de vraag naar FSC-hout cruciaal is om voor een duurzaam aanbod te zorgen en daarmee voor verantwoord bosbeheer.

4.2 Ontwikkelen praktische tools, handreikingen en tips

Er zijn middelen waarmee FSC Nederland haar partners (en andere organisaties die het toepassen van FSC-hout een warm hart toedragen) kan ondersteunen bij het invulling geven aan het partnerschap t.a.v. FSC:

a. Ontwikkelen checklist

Het merendeel van de partners geeft aan niet te weten dat er d.m.v. pakbonnen en facturen gecontroleerd kan worden of er FSC-hout geleverd en/of toegepast is. Om deze kennislacune op te lossen geven zij aan dat er behoefte is aan een korte checklist voor de mensen op de bouw die duidelijk maakt hoe gecontroleerd kan worden of er FSC-hout geleverd is. De huidige informatievoorziening dient dit doel blijkbaar onvoldoende. Brochures bevatten veelal te veel achtergrondinformatie en spelen niet in op de praktijk van de projectleider en opzichter op de bouw. De FSC partners geven aan dat het wenselijk is één A4-tje te hebben met daarop de wijze waarop men kan controleren. De keuze voor FSC-hout is veelal op hoog niveau gemaakt. De mensen op de werkvloer willen alleen de uitwerking naar de praktijk weten. Hierbij is het goed aan te geven dat er in potentie twee controlemomenten zijn a) tussentijds d.m.v. de pakbonnen en b) bij oplevering via de eindfactuur. Het verdient aanbeveling een voorbeeld pakbon, voorbeeld factuur en voorbeeld FSC slotdocument met het overzicht van al het toegepaste FSC-hout in een project, laagdrempelig aan te bieden. Bijvoorbeeld via de website, maar ook samen met de checklist als hardcopy.

De personen die belangrijk zijn voor de controle van FSC-hout zijn: 1) de opzichter of toezichthouder voor de tussentijdse controle op de bouw (d.m.v. pakbonnen) en 2) de projectleider, ontwikkelaar of directievoerder voor de controle van de (eindfacturen). Ondanks dat elke organisatie zijn eigen werkwijze heeft, blijkt dat bovengenoemde personen binnen elke organisatie ongeveer dezelfde rol vervullen. Te ontwikkelen informatie moet voor deze beide groepen toepasbaar zijn. Bovendien wordt er bij woningbouwcoöperaties vaak gewerkt met extern ingehuurde toezichthouders. Een praktische checklist zorgt ervoor dat deze ingehuurde personen laagdrempelig door de opdrachtgever kunnen worden voorgelicht over de controle van FSC-hout.

b. FSC CoC certificering opnemen als vereiste voor opname “short-list”

Veel woningbouwcorporaties werken met een vaste lijst van aannemers, ook wel “short-list” genoemd. Bedrijven die op deze lijst staan worden uitgenodigd om in te schrijven op werken. De organisaties op de short-list worden periodiek doorgelicht op hun certificaten (veiligheid, asbest, ISO etc.) en kredietwaardigheid. Indien opdrachtgevers CoC certificering als selectiecriteria (willen) hanteren, is het aan te bevelen om de FSC CoC certificering te koppelen aan de vereisten voor de short-list. Op deze manier wordt het CoC certificaat ook periodiek gecontroleerd en maakt het onderdeel uit van een bestaand controle systeem.

c. FSC onderdeel maken van de garantiemap

Bij bijna alle nieuwbouwprojecten krijgt de opdrachtgever uiteindelijk bij oplevering een garantiemap. In deze map zitten alle certificaten (KOMO, asbest, etc) die betrekking hebben op het project. Opdrachtgevers zouden kunnen eisen dat het overzicht van al het FSC-hout standaard wordt toegevoegd aan deze map. Op die manier gaat FSC onderdeel uitmaken van een bestaande procedure, wat de kans op succes vergroot. Ook zouden opdrachtgevers in hun algemene voorwaarden kunnen opnemen dat men een eindfactuur met FSC specificatie verlangt. Wanneer men met FSC CoC-gecertificeerde bedrijven werkt, is dit feitelijk dubbelop, maar op deze wijze wordt expliciet gemaakt welke bewijsvormen men verwacht inzake FSC en dat is op dit moment geen overbodige luxe.

d. FSC als vast agendapunt bij bouwvergaderingen

In algemene zin kan gezegd worden dat gedurende een nieuwbouwproject of grote renovatie drie typen overleg gehanteerd worden:

1. het bouwteamoverleg: dit is de bespreking voor aanvang van de werkzaamheden waarin de afspraken tussen opdrachtgever en opdrachtnemer worden vastgelegd. Onderdeel van deze bespreking is de bezuinigingsronde, waarbij het van belang is dat het toepassen van FSC-hout overeind blijft. De afspraken die tijdens het bouwteamoverleg worden gemaakt, worden vastgelegd in een contract.
2. de bouwvergadering: dit zijn besprekingen op het niveau directievoerder, opdrachtgever en uitvoerder en vinden gemiddeld eens in de vier weken plaats.
3. de werkbespreking: dit zijn besprekingen tussen de uitvoerders en opzichters en vinden gemiddeld elke twee weken plaats. Om ervoor te zorgen dat het toepassen van FSC-hout gedurende het gehele bouwproces de aandacht krijgt is het goed FSC-hout als vast agendapunt op te nemen bij deze drie typen vergaderingen, eventueel ingebed in een meer algemeen onderdeel 'duurzaamheid' of iets dergelijks. De wijze waarop de vergaderingen worden ingevuld, verschillen per organisatie, maar binnen elk bouwproject komen vergaderingen zoals bovengenoemd voor. Ze bieden een goed platform om tijdens het bouwproces de aandacht op de toepassing van het FSC-hout te (blijven) vestigen.

e. FSC als vast onderdeel van de aannemersbeoordeling

Door opdrachtgevers kan overwogen worden om FSC mee te nemen als standaard onderdeel bij het evaluatieproces en de aannemersbeoordeling die veel woningbouwcorporaties uitvoeren. Echter, de meeste partners uit de evaluatie geven aan FSC-hout een te klein onderdeel te vinden om er in een evaluatie apart aandacht aan te schenken. Daarnaast geeft men aan dat indien er geen FSC-hout geleverd wordt, terwijl dit wel in het bestek staat, dit fraude/contractbreuk is en op deze manier behandeld zal (moeten) worden. Echter, dan moet de controle wel plaatsvinden.

4.3 Certificerende organisaties aanspreken op hun verantwoordelijkheid

Het blijkt dat er bij FSC CoC gecertificeerde bedrijven nog veel fouten gemaakt worden in de facturatie van FSC-hout. Het verdient aanbeveling te onderzoeken hoe het komt dat dit onderdeel niet goed verloopt en de certificeerders aan te spreken op hun verantwoordelijkheid. Knelpunt is dat certificeerders slechts jaarlijks een audit uitvoeren en bovendien feitelijk alleen mogen constateren en geen advies mogen geven. FSC Nederland kan hier van toegevoegde waarde zijn, wanneer zij goede voorbeeld facturen, pakbonnen en slotdocumenten beschikbaar maken en actief verspreiden. Bij voorkeur wordt dit aangepakt in samenwerking en met een gezamenlijk gevoel van verantwoordelijkheid bij de opdrachtgever, opdrachtnemer, certificeerder en FSC Nederland.

4.4 Evaluatie praktische toepasbaarheid FSC-procedures in de bouw

FSC-hout eisen volgens de FSC-vereisten bij specifieke typen werkzaamheden in de bouw, zoals dagelijks onderhoud, leidt tot een hoge administratieve last. Zowel voor aannemers als voor opdrachtgevers. Het verdient aanbeveling te onderzoeken in hoeverre er een praktische oplossing voor dit probleem gevonden kan worden en in hoeverre dit in formele FSC-procedures verwerkt kan worden. Te denken valt aan: opdrachtgevers zouden met de aannemers die klein dagelijks onderhoud uitvoeren kunnen afspreken dat men alleen FSC-hout toepast en aantoot (bijvoorbeeld middels een inkoopfactuur) dat er FSC-hout is ingekocht. Eventueel in combinatie met het hanteren van het kredietsysteem. Het is interessant te onderzoeken in hoeverre andere organisaties (andere FSC partners) hier praktische oplossingen voor gevonden hebben. Bovendien verdient het aanbeveling de partners van FSC Nederland, eventueel low profile, hierover te informeren en eventueel te bespreken in de relevante vakgroep.

4.5 Monitor doelstellingen

Het is belangrijk doelstellingen te monitoren. Enerzijds om te kunnen bepalen of doelstellingen gehaald worden, maar anderzijds ook omdat er een motiverende werking van uitgaat. Monitoring kan door de partners zelf opgepakt worden, maar ook, zoals nu, door FSC Nederland en uitgevoerd door een derde partij. De projectevaluaties voorzien duidelijk in een behoefte. Zeker voor een eerste keer bij een FSC partner is het raadzaam een deskundige partij hiervoor in te schakelen. Bovendien kan overwogen worden de FSC contactpersonen nog eens specifiek in een groepsessie te trainen, zodat zij vervolgens de monitoring zelf uit kunnen voeren (‘teach the teachers’).

4.6 Aanpassingen methode projectevaluaties

a. Ontwikkelen ‘intelligent’ evaluatieformulier

Het evaluatieformulier, zoals dat tijdens de evaluatie is gebruikt, is voor dit specifieke doel ontwikkeld en tijdens deze eerste evaluatieronde getest. Dit heeft geresulteerd in het toevoegen van een aantal additionele vragen aan het formulier. Tijdens de verwerking van de formulieren blijkt dat het wenselijk is de evaluatie aanvullend te onderbouwen met enkele parameters, zodat een eenvoudige statistische analyse van een aantal vragen gemaakt kan worden. Dit maakt de rapportage eenvoudiger. Bovendien kunnen, bijvoorbeeld wanneer de evaluatie standaard tot het “servicepakket” van FSC Nederland voor haar partners zou gaan behoren, de uitkomsten van de project evaluaties d.m.v. kwantitatieve cijfers onderling vergeleken worden. Om dit mogelijk te maken zou het formulier op een aantal punten aangepast moeten worden om een betere statistische analyse mogelijk te maken.

b. Continueren projectevaluaties en uitbreiden doelgroep

Uit de reacties van de geëvalueerde partners van FSC Nederland blijkt dat de project evaluaties een prachtig middel zijn om op een directe en laagdrempelige manier de FSC partners van informatie op maat te voorzien. Tijdens de evaluaties wordt een project doorgelicht, maar ook de werkwijze van een organisatie. De partners kunnen al hun vragen m.b.t. FSC stellen en krijgen direct antwoord. De partners geven aan de projectevaluaties als nuttig te ervaren. Om deze reden is het aan te bevelen de projectevaluaties te continueren en de doelgroep uit te bereiden naar andere partners in de bouw, zoals aannemers en projectontwikkelaars. Daarmee kan mogelijk ook snel een slag geslagen worden in het verbeteren van het zich aan de FSC-procedures houden van aannemers. Bovendien kan overwogen worden een zelfde type evaluatie op andere werkterreinen in te zetten, zoals retail en papier.

BIJLAGE 1: FORMULIER PROJECTEVALUATIE PARTNERS FSC NEDERLAND

Formulier Projectevaluatie partners FSC Nederland

Datum evaluatie:

Door:

Naam organisatie : _____
 Contactpersoon : _____
 Adres : _____
 Postcode / Plaats : _____
 Telefoon / Mobiel : _____
 Fax : _____
 E-mail : _____
 Website : _____

Aanbestedingsfase		
Bestekschrijver		
Wie is verantwoordelijke voor het opstellen van de aanbestedingseisen?	<i>Functie</i>	
FSC eisen in aanbesteding Indien nee, uitleg ↓		
Op welke manier is de FSC-eis opgenomen?	<i>Neem FSC-eis over uit bestek</i>	
Als selectiecriteria (CoC)	Ja ☐ Nee ☐	
In programma van eisen	Ja ☐ Nee ☐	
Controle eisen na opstelling uitleg ↓		
Was er sprake van controle op de eisen voor het project werd aanbesteed?	Ja ☐ Nee ☐	<i>Op welke manier? Wie deed de controle?</i>
Controle opdrachtnemer uitleg ↓		

Is gecontroleerd of de opdrachtnemer aan de eisen voldoet?	Ja ☐ Nee ☐	<i>Op welke manier? Wie deed de controle? (functie)</i>
--	--	---

Uitvoeringsfase			
Controle uitvoering FSC-eis			
Hoe is gecontroleerd of de FSC-eis is uitgevoerd?			
Controle momenten uitleg ↓			
Op welke momenten is gecontroleerd?	Tussentijds ☐ bij oplevering ☐		
Wie was verantwoordelijk voor de controle?			
Welke bewijsstukken zijn verzameld voor de controle?	<i>Factuur</i> ☐ <i>Pakbon</i> ☐ <i>Uitdraai http://info.fsc.org</i> ☐ <i>certificaat</i> ☐ Anders; namelijk		
Sancties Indien ja: uitleg ↓			
Zijn er sancties indien er geen FSC wordt geleverd als het wel is gevraagd?	Ja ☐ Nee ☐		

Evaluatie FSC project	1	2	3
Product / object			
Naam leverancier			
Hoeveelheid ingekocht			

FSC geleverd?	Ja ☐ Nee ☐	Ja ☐ Nee ☐	Ja ☐ Nee ☐
Indien FSC: met welke claim?			
Indien FSC: CoC-nr correct (en van betreffende bedrijf)	Ja ☐ Nee ☐	Ja ☐ Nee ☐	Ja ☐ Nee ☐
Indien <u>geen</u> FSC: wat is er wel geleverd?			
Indien <u>geen</u> FSC: is dit vooraf of tijdens het project overlegd?			
Indien <u>geen</u> FSC: wat was de reden voor niet leveren FSC?			
Indien <u>geen</u> FSC: is er sprake van evt. sancties?			
Opmerkingen			

Interne evaluatie			
Indien ja: uitleg ↓			
Is er een interne evaluatie van het inkoopproces?	Ja ☐ Nee ☐	Indien ja: hoe zit dit eruit?	

Rol FSC Nederland			
Is er gedurende het project contact geweest met FSC Nederland?	Ja ☐ Nee ☐		

Wat was de aanleiding?		
Is het contact naar tevredenheid verlopen?	Ja ☐ Nee ☐	Indien nee; uitleg!
Algemene opmerkingen/ verbeterpunten dienstverlening FSC Nederland		

Stichting Probos Postbus 253 6700 AG Wageningen
tel. +31(0)317-466555 fax +31(0)317-410247 mail@probos.nl www.probos.nl